

SYMBOLISK KAPITAL, HABITUS OCH UTBILDNING

SYNOPSIS TILL AVHANDLINGENS KAPPA 080823

Att hitta fram till en strukturerande princip för en litteraturöversikt har varit svårt. På ett håll har det rena, pliktskyldiga referatet av andra studier hotat, utan egentlig beröring med de i avhandlingen ingående studierna, På ett annat håll har faran bestått i att hamna i ett slags recension av andra studier i förhållande till den Bourdieutradition i vilken avhandlingens studier är gjorda (detta är bra, detta fattas). En tredje risk har legat i att hamna i teoretiska utläggningar av centrala begrepp och ett fjärde hot i att försöka behandla alldeles för många samhällsvetenskapliga traditioner som utgör alternativa sätt att närma sig de frågor som avhandlingens studier tar upp. Den nedan skisserade approachen är ett försök att finna en sådan strukturerande princip som skulle göra det möjligt att begränsa kappans ambitioner till vad som är realistiskt att göra och samtidigt undvika de tre första farorna jag tycker mig se hota.

Avhandlingen utgörs av studier som alla handlar om elevers, studenters eller lärares tillgångar och hur dessa används i utbildningssystemet och därför präglar dess institutioner och struktur. Centrala teoretiska perspektiv – som inte alltid lyfts fram explicit i form av begrepp men som finns latenta i de olika studierna – är olika former av symboliskt och ekonomiskt kapital, habitus, strategi och struktur.

Ett möjligt sätt att skriva kappan på är att utgå från dessa fyra centrala teoretiska perspektiv på så sätt att för vart och ett av dem först kort sammanfatta och diskutera hur det tillämpas avhandlingens studier och därefter diskuterar vad andra studier säger om och hur de behandlar samma slags frågor. Denna diskussion skulle också, när så är relevant, innefatta en behandling av metodiska aspekter av studiernas tillämpning av det perspektiv som behandlas. Urvalet av studier som tas upp begränsas till *dels* studier i Bourdieutraditionen eller närstående traditioner, *dels* studier som belyser samma fenomen som de ingående studierna handlar om.

För varje centralt begreppsligt perspektiv skulle jag alltså först sammanfatta och diskutera de ingående studiernas användning av det, inklusive metodiska aspekter av denna användning. Därefter skulle en diskussion följa av ett antal utvalda andra studier. Denna diskussion skulle gälla vad dessa studier bidrar med i jämförelse med dem som ingår i studien och de skulle ibland även avse metodiska aspekter. Följden skulle bli att en och samma studie dyker upp mer än en gång i kappan, beroende på om den är relevant för diskussionen av det överordnade teoretiska perspektiv jag behandlar.

Jag hoppas att denna strukturerande princip ska underlätta både läsningen (eller omläsningen och konsultationen) av de studier jag tar upp i kappan och själva skrivandet. Att ha sammanfattat studiernas sätt att tillämpa ett visst perspektiv – vad sägs exempelvis om elevers, studenters, lärares eller utbildningsinstitutioners tillgångar och hur behandla dessa metodiskt? – är det lättare att selektivt läsa och skriva om andra studier; jag kan begränsa ambitionen till att säga något om dem just i avseende på sådant som är relevant i relation till avhandlingens studier.

Nedan följer en mycket preliminär och utan tillgång till texter och böcker (den är gjord i Laos) skiss över en sådan disposition av kappan med ur huvudet tagna förslag på litteratur som kan behandlas eller beröras. Jag är tacksam både för kommentarer till den strukturerande principen som sådan och för konkreta idéer om litteratur som bör tas upp eller uteslutas.

<i>Sammanfattning och diskussion av användningen av detta perspektiv i avhandlingens studier</i>	<i>Andra studier som kan diskuteras i avseende på detta perspektiv och i relation till avhandlingens studier</i>
Symboliskt kapital och ekonomiskt	
<p>Vilka dessa tillgångar har varit i de olika studierna;</p> <p>Hur de hänger samman med varandra i studierna; också diskussion av betydelsen materiella tillgångar</p> <p>Metodisk diskussion av vilka mått som används för dem, exempelvis i de kvantitativa inslagen (enkäter och den offentliga statistiken);</p> <p>Diskussion av social klassificering;</p>	<p>Ev. kortfattat historiskt perspektiv: Larsson</p> <p>Ev. kortfattat om studier av makteliter: Maktutredningen; Göransson</p> <p>Studier av socialt ursprung: Arnman & Jönsson; Lundman; Jan Jonsson;</p> <p>Bourdieu-traditionen: Heyman; Börjesson; Skawonius;</p>
Habitus	
<p>Hur olika slags habitus har beskrivits och vad som kännetecknat dem</p> <p>Hur de har förklarats</p> <p>Vilken betydelse de har tillskrivits för relationen till utbildning och hur utbildnings betydelse för habitus beskrivits</p> <p>Metodisk diskussion av hur habitus studerats i studierna (direktobservation, intervjuer, enkäter)</p>	<p>Ev. kortfattat historiskt perspektiv</p> <p>Mer allmänt i relation till livsstil och utbildning:</p> <p>Ev. kort om ungdomskulturforskning av "cultural studies"-typ eller etnografisk kulturforskning med relevans för utbildning;</p> <p>Ambjörnsson</p> <p>Bourdieu-traditionen: Skawonius; Börjesson; Nygren; van Zanten; Beaud;</p> <p>Mer specifikt om habitus i relation till undervisning:</p> <p>Österlind; Hultqvist – då i relation till elevers relation till undervisning</p>
Social strategi, utbildningsstrategi	
<p>Diskussion av detta slags resonemang i studierna i relation till individer, sociala grupper och institutioner;</p> <p>Behandling av textanalys som redskap för analys av skolors hemsidor som uttryck för institutionella strategier</p>	<p>Bourdieu-traditionen: Skawonius; Börjesson; Näraliggande: Kallstenius</p> <p>Svensk litteratur om skolval: Lindblom</p> <p>Franskspråkig litteratur om skolval, marknadsiering, differentiering i utbildningssystemet: Thélot, van Zanten (flera texter), Maroy m fl; Mons, Dubet, Chauvel, Duru-Bellat, Popeau, Oberti; Chapelle & Meuret, Felouzis m fl, Merle</p> <p>Engelskspråkig litteratur om skolval, marknadsiering, differentiering i utbildningssystemet: Gewirtz m fl, Ball (flera texter), Power m fl, Lauder & Hughes (amerikansk litteratur illa täckt)</p> <p>Analyser av skoldiskurser liknande den sista studiens avsnitt om skolornas hemsidor, ex. Leffler om entrepreneurskap som diskurs inom utbildning</p> <p>Ev: någon rimligt bra litteratur om "skolutveckling" som sätts i relation till avhandlingens sista studie (Saknas)</p>
Struktur; relationellt perspektiv	
<p>Diskussion av detta antagande så som det tillämpas i studierna</p> <p>Metodiska aspekter: korrespondensanalys i relation till alternativa statistiska metoder</p>	<p>Studier av social differentiering men ur detta perspektiv:</p> <p>Larsson; Heyman; Broady & Börjesson; Börjesson</p> <p>Ovan nämnda svenska, franskspråkiga och engelskspråkiga litteratur om social differentiering i utbildningssystemet men ur detta perspektiv</p> <p>Studier där korrespondensanalys använts resp. studier där andra statistiska metoder använts</p>